ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Το υπουργείο επικαλείται προσχηματικά τη μείωση του κόστους λειτουργίας σε ΑΕΙ-ΤΕΙ, ενώ γνωρίζει ότι οι «αιώνιοι» φοιτητές δεν επιβαρύνουν τα ιδρύματα, μετά το τέλος της κανονικής διάρκειας των σπουδών. Δρομολογείται η αποψίλωση των Πανεπιστημίων από φοιτητές, που θα διευκολύνει τη μελλοντική συγχώνευσή τους.

Του **Χρήστου Κάτσικα**

Δραματικές διαστάσεις για δεκάδες χιλιάδες φοιτητές παίρνει η εφαρμογή του νόμου που αφορά τη φοίτηση στην Ανώτατη Εκπαίδευση, καθώς στο τέλος του μήνα προβλέπεται η διαγραφή όσων έχουν ξεπεράσει το καθορισμένο όριο σπουδών. Το υπουργείο Παιδείας, με την τελευταία ανακοίνωσή του την Κυριακή, διευκρινίζει ότι «σχετικά με τους “λιμνάζοντες” φοιτητές ο νόμος θα εφαρμοστεί και στο τέλος του τρέχοντος ακαδημαϊκού

έτους, δηλαδή στις 31/8/2014, οι 180.000 “λιμνάζοντες” θα διαγραφούν»...

Να το πούμε ξεκάθαρα: Ο υπουργός Παιδείας επικαλείται προσχηματικά τη μείωση του κόστους λειτουργίας των πανεπιστημίων και ΤΕΙ, ενώ ξέρει πολύ καλά ότι οι φοιτητές μακροχρόνιας φοίτησης δεν επιβαρύνουν τα ιδρύματα, αφού χάνουν τις φοιτητικές παροχές (πάσο, σίτιση, δωρεάν συγγράμματα) με το πέρας της τυπικής διάρκειας φοίτησής τους. Στην πραγματικότητα αυτό που δρομολογείται είναι η αποψίλωση των ιδρυμάτων από φοιτητές, ώστε με τη μέθοδο αυτή να είναι ευκολότερη η μελλοντική συγχώνευση των ιδρυμάτων, αφού πλέον θα έχουν λίγους φοιτητές και επομένως θα είναι «ασύμφορο» να λειτουργούν.

Η γλώσσα των αριθμών

Το ζήτημα της καθυστέρησης των σπουδών είναι βεβαίως σοβαρό, γιατί οι αριθμοί είναι συντριπτικοί. Ωστόσο, τα πράγματα γίνονται ανησυχητικά, αν κανείς «φωτίσει» μια πλευρά, η οποία μένει συνήθως αθέατη, καθώς δεν καταγράφεται πουθενά. Και η πλευρά αυτή είναι η κυνική απόφαση του υπουργείου να στερήσει το δικαίωμα των παιδιών των λαϊκών οικογενειών να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους.

Γιατί είναι πρόκληση να μιλάει το υπουργείο Παιδείας για «λιμνάζοντες φοιτητές», την ώρα που χιλιάδες φοιτητές που σπουδάζουν μακριά από τα σπίτια τους αναγκάζονται να επιστρέψουν και να πηγαίνουν στις σχολές τους μόνο για την εξεταστική, επειδή δεν αντέχουν να πληρώνουν ενοίκια. Την ώρα που χιλιάδες φοιτητές αναγκάζονται να δουλεύουν παράλληλα με τις σπουδές τους και δεν μπορούν απρόσκοπτα να τις ολοκληρώσουν.

Αθέατες όψεις

Είναι αναγκαίο να ανιχνεύσουμε σε ποιο κοινωνικοοικονομικό «έδαφος» λιπαίνεται το φαινόμενο αυτό. Αναφερόμαστε δηλαδή στις αιτίες, οι οποίες σε καμιά περίπτωση δεν αποτυπώνονται στα στατιστικά στοιχεία της ΕΣΥΕ, ενώ παράλληλα παραβλέπονται από τα «ρεπορτάζ» εκείνα που επικεντρώνουν στους «τεμπέληδες φοιτητές–βαρίδια για την ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση».

Να σημειώσουμε, κατ' αρχάς, ότι η καθυστέρηση ή εγκατάλειψη των σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν είναι ίσα κατανεμημένη στα τμήματα ΑΕΙ–ΤΕΙ. Τα μεγαλύτερα ποσοστά των λεγόμενων «μη ενεργών» φοιτητών παρουσιάζονται σε σχολές με λαϊκότερη κοινωνική σύνθεση και αμφίβολες επαγγελματικές προοπτικές (π.χ. στο Πάντειο, στα περισσότερα ΤΕΙ, σε πολλές θεωρητικές σχολές κ.λπ.).

Πραγματικά, αν εξετάσουμε την κοινωνική σύνθεση του φοιτητικού πληθυσμού θα διαπιστώσουμε ότι σε εκείνες τις σχολές, στις οποίες παρουσιάζονται μεγάλα ποσοστά καθυστέρησης ή εγκατάλειψης των σπουδών, υπάρχει μια υπεραντιπροσώπευση των χαμηλών κοινωνικών στρωμάτων, ενώ αντίθετα στις υπόλοιπες σχολές (π.χ. ΕΜΠ, Ιατρική κ.λπ.) υπάρχει μια υπεραντιπροσώπευση των ευνοημένων κοινωνικών στρωμάτων.

Παράλληλα, οφείλουμε να λάβουμε υπόψη τα ευρήματα των ερευνών που σχετίζονται με την εργασία των φοιτητών. Μια έρευνα «ανέβαζε» το ποσοστό των φοιτητών που εργάζονταν μόνιμα ή περιστασιακά στο 42,4%. Σύμφωνα πάλι με στοιχεία μεγάλης εταιρείας ευρέσεως εργασίας, το 40% των ανθρώπων που προσπαθούν να βρουν δουλειά είναι φοιτητές. Σε άλλη έρευνα, μεταξύ 300 φοιτητών του Παντείου Πανεπιστημίου το 13% δήλωσε ότι εργάζεται σχεδόν μόνιμα με την εισαγωγή του στο Πανεπιστήμιο, ενώ περίπου 37% δήλωσε ότι εργάζεται περιστασιακά «για να καλύψει τα έξοδά του, να μην επιβαρύνει την οικογένεια που δεν μπορεί να αντεπεξέλθει».

Η αντιμετώπιση του αυξημένου κόστους σπουδών -που ξεπερνάει για τον φοιτητή, ο οποίος σπουδάζει μακριά από το σπίτι του τις 7.500 ευρώ ετησίως- σε συνδυασμό με την ανεύρεση εργασίας παράλληλα με την -όχι πάντα επιτυχή- προσπάθεια παρακολούθησης των μαθημάτων, αλλά και ο σχετικός ρόλος του πτυχίου των παραπάνω σχολών στη μελλοντική επαγγελματική πορεία των αποφοίτων σε συνδυασμό με την εσωτερίκευση των αμφίβολων επαγγελματικών προοπτικών, είναι πολύ πιθανό να εκκολάπτουν την καθυστέρηση ή την εγκατάλειψη των σπουδών για εκείνο το μέρος του φοιτητικού πληθυσμού, για το οποίο αφενός οι παρατεταμένες σπουδές κοστίζουν ακριβά, αφετέρου η είσοδος στην παραγωγή και η πρόωρη επαγγελματοποίηση μετατρέπεται σε αναπόφευκτη στρατηγική επιβίωσης, ανατρέποντας έτσι την προοπτική ολοκλήρωσης των σπουδών.

Οσο σίγουρο είναι ότι οι παραπάνω όροι δεν μπορούν να μονοπωλήσουν την καθυστέρηση ή την εγκατάλειψη των σπουδών, άλλο τόσο είναι φανερό ότι η κοινωνική ανισότητα δεν σταματάει τη δράση της μπροστά στην είσοδο του πανεπιστημίου.

Οικονομική αδυναμία

Παράλληλα, αν «κρυφάκουγε» κανείς τις συζητήσεις που ανοίγονται αυτές τις μέρες στα νοικοκυριά που έχουν παιδιά, τα οποία ετοιμάζονται για τις πανελλαδικές εξετάσεις στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, θα διαπίστωνε ότι όλες οι κουβέντες εστιάζουν στους τρόπους κάλυψης του κόστους της φοιτητικής ιδιότητας του γόνου τους.

Η ταυτότητα των συζητήσεων -μαζί με την έκταση και την ένταση που τις χαρακτηρίζουν- σταδιοδρομούν, βεβαίως, στην «πίστα» της οικονομικής αδυναμίας των οικογενειών και στις απαράδεκτα χαμηλές κρατικές δαπάνες για τη φοιτητική μέριμνα, που κάνουν απαγορευτική την αντιμετώπιση του αυξημένου κόστους ζωής των φοιτητών, ιδιαίτερα

εκείνων που σπουδάζουν εκτός τόπου μόνιμης κατοικίας.

Γιατί αυτή η δημόσια υποχρηματοδότηση έχει συνέπειες σε όλα εκείνα τα στοιχεία της φοιτητικής ζωής (στέγαση, σίτιση, περίθαλψη, βιβλία, επικοινωνία, υποτροφίες κ.λπ.), τα οποία σχετίζονται με την ουσία της δημόσιας και δωρεάν εκπαίδευσης. Ετσι, το κόστος της φοιτητικής ιδιότητας μετακυλίεται όλο και περισσότερο στους «ώμους» των οικογενειακών προϋπολογισμών, καθιστώντας… πανάκριβο σπορ το «δημόσιο και δωρεάν» πανεπιστήμιο.

Η… γνώση κοστίζει ακριβά στα νοικοκυριά

Πόσο στοιχίζει μηνιαίως η φοίτηση στο Πανεπιστήμιο; Οι φοιτητές που έχουν μόνιμη κατοικία στην έδρα του Πανεπιστημίου και όσοι φοιτητές από την επαρχία διαμένουν στις φοιτητικές εστίες, κοστίζουν στους οικογενειακούς τους προϋπολογισμούς 3.500-5.500€ ετησίως. Οι «μετανάστες» φοιτητές, οι οποίοι έχουν θέση στις φοιτητικές εστίες, κοστίζουν ετησίως κατά μέσον όρο περίπου 8.500€.

Πιο αναλυτικά, για τους φοιτητές που σπουδάζουν εκτός τόπου μόνιμης κατοικίας και συντηρούν το λεγόμενο φοιτητικό νοικοκυριό, η έρευνα φανερώνει ότι το κόστος ανέρχεται κατά μέσο όρο στα 825€ το μήνα, εκ των οποίων τα 505 αφορούν το κόστος διαβίωσης (συμπλήρωμα σίτισης, καθώς η φοιτητική λέσχη έχει «κενά», μετακινήσεις επικοινωνία, βιβλία κ.λπ.) και τα 320€ το κόστος ενοικίασης και συντήρησης του σπιτιού).

Το συνολικό κόστος των σπουδών για τον μετανάστη φοιτητή με μέση χρονική διάρκεια τέσσερα έως πέντε χρόνια, το κόστος του πτυχίου δηλαδή, ανέρχεται σε 30.000–40.000€ περίπου κατά μέσον όρο.

Αν επιχειρήσουμε τώρα να δούμε τι σημαίνει -σήμερα- για το εισόδημα διαφόρων κοινωνικών κατηγοριών η αντιμετώπιση του κόστους ενός φοιτητή που σπουδάζει εκτός τόπου καταγωγής, θα διαπιστώσουμε ότι, σε κάποιες περιπτώσεις, συνεπάγεται μείωση των οικογενειακών εισοδημάτων που «ρίχνει» το νοικοκυριό κάτω από το όριο φτώχειας, ενώ στις περισσότερες περιπτώσεις είναι αδύνατη η συντήρηση του φοιτητή.

Η αργοπορία, το λίμνασμα, το «κόλλημα» των φοιτητών που προέρχονται από τα λιγότερο προνομιούχα στρώματα είναι η τελευταία εκδήλωση της ανισότητας ως προς την εκπαίδευση, που μπορεί βέβαια να γίνει αντιληπτή σε όλα τα επίπεδα σπουδών. Για πολλούς,

το «προνόμιο» του «αιώνιου» φοιτητή δεν αποτελεί παρά μια άλλη όψη της κοινωνικής μειονεξίας.

Πηγή:efsyn.gr